

NIVES MAJNARIĆ-PANDŽIĆ, *Keltsko latenska kultura u Slavoniji i Srijemu*, (Acta musei cibacensis 2, Gradski muzej Vinkovci), Vinkovci 1970. 142 strani besedila, fotografije in risbe med tekstom, nemški povzetek, 56 tabel s fotografijami in risbami predmetov, karta razporeditve najdišč.

Avtorica tega obsežnega dela v uvodu ugotovi kontinuiteto naseljenosti slavonsko-sremskega prostora od neolitika do prihoda Kelto. Nato podrobneje obdela prilike ob prihodu Kelto ter način zbiranja arheološkega gradiva latenskega porekla. Jedro dela je obdelava keltskega gradiva po najdiščih. Največ gradiva je avtorica našla v Arheološkem muzeju v Zagrebu, upoštevala pa je tudi gradivo iz drugih muzejev in tisto, ki je poznano v starejši literaturi.

V poglavju »Povijest i stanje istraživanja« avtorica skrbno popiše arheološko dejavnost v starejših obdobjih ter pregledno in kronološko poda potek zbiranja arheološkega gradiva, predvsem pa sistematičnih in sondažnih raziskav, ki so jih vodili različni muzeji in raziskovalci na slavonsko-sremskem področju.

»Nalazišta keltsko-latenske kulture u Slavoniji i Srijemu« je najobsežnejše poglavje, v katerem Majnarić-Pandžić obdeluje v prvi vrsti grobišča, katerih gradivo dokumentira in datira. Predvsem skuša na podlagi najdb časovno opredeliti posamezna grobišča. Približno isti sistem je avtorica uporabila pri obravnavi naselij na tem obsežnem področju, kot tudi pri obdelavi posameznih najdb latenskega gradiva.

V poglavju »Opće karakteristike i rasprostranjenost keltskolatenske kulture u Slavoniji i Srijemu«, skuša avtorica ugotoviti prvi pojav Kelto na obravnavanem področju. Ker manjka dokumentirano najzgodnejše keltsko gradivo meni, da Kelto v najzgodnejšem latenu ni mogoče z gotovostjo ugotoviti. Vse najdbe s

karakteristikami laten B faze, naj bi le dokazovale močan vpliv keltsko latenskega kulturnega kroga na kasnohalštatsko domačo sredino. V nadaljevanju je Pandžić dokumentirano gradivo razdelila na tipološki in kronološki podlagi tako, da se je na koncu iskristaliziral pregledni vzorec, po katerem loči štiri horizonte, ki bazirajo predvsem na tipologiji najdenega gradiva. Vsak horizont skuša tudi absolutno časovno opredeliti.

V zaključku N. Majnarić-Pandžić povzema podatke, ki jih je razčlenila v predhodnih poglavjih. Ponovno poudarja, da Kelto pred 3. desetletjem 3. stoletja pr. n. š. na slavonsko-sremskem prostoru ni pričakovati oziroma, da ni zadostnih dokazov za njihovo prisotnost pred tem datumom. Po keltski poselitvi srednje donavskega prostora ugotavlja sicer predmete tipične lokalne proizvodnje, vendar poudarja očitno povezavo z matičnim, keltskim, srednje evropskim področjem. Avtorica ob koncu jasno govori, da je naloga bodočih raziskav ugotavljati odnose med Iliri in Kelti. Le na tej osnovi bomo dobili sliko življenja v latenskem obdobju v južni Panoniji, ki je dalo pečat tudi rimski, provincialni, panonski civilizaciji.

Nives Majnarić-Pandžić je bila pri obdelavi keltsko-latenskih najdb v slavonsko-sremskem prostoru postavljena pred težko in zahtevno nalogo, saj je morala pogosto ponovno »izkopati« nedokumentirano gradivo v različnih muzejih. Nalogo je opravila zelo skrbno in natančno, tako da že poprečni poznavalec dobi vpogled v življenjske prilike obravnavanega obdobja. Delo, v katerem je zbrano gradivo s tako obsežnega področja, bo predvsem koristen pripomoček strokovnjakom pri obdelavi keltsko latenskega gradiva, tako v jugovzhodnem predalpskem prostoru, kot tudi v sosednjih pokrajinah.

I. Puš